

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XLII. Romana domus. De caducitate ob canones non solutos, & causis illam excusantibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

ROMANA

DOMVS

DE

BONJOANNIS

PRO

JOANNE TROVIO

ET

ISABELLA DE APOLLONIS

CUM

BONJOANNIS

Casus varie decisus per Rotam

De caducitate ob canones non solutos, & causis illam excusantibus.

SVMMA RARISSIMA

- 1 Acti series.
- 2 A pena caducitatis qualibet causa excusat.
- 3 Enumerantur causa excusationem inducentes.
- 4 Ad effectum devolutionis an de necessitate constare debeat de investitura per scripturam.
- 5 Paupertas excusat.
- 6 Item si fructus ex re non percipiat.

DISC. XLII.

DIVERSIS dictos Joannem & Isabellam conjuges possessores domus emphyteutica, dicti de Bonjoannis domini dicti prout in decisione edita sub die 10. Martii 1659. coram Verospio,

sententiam Rotalem obtinuerunt super devolutione ob canones non solutos ad formam juris & pacti, unde in gradu appellationis in eodem Tribunali coram Bevilacqua assumptis ad causam defensionem, injustam, etiam cum sententia veritatis, dictam sententiam predictam, ideoque saltem ex noviter deductis revocandam, prout sub die Junii 1661. prodiit resolutio super dicta sententia infirmatione, & quidem cum iustitia fundamento, recepta enim propositio est, praesertim in hoc Tribunali, quod ab hac odibili & pœnali caducitate specie qualibet causa, etsi levis, vel injusta probabiliter iusta opinata, ita tamen ut non sit opinatio omnino crassa & affectata, sive impedimentum pariter non affectatum, excusat, ut post antiquiores ab eis allegatos Corbul. de cans. prout. l. i. n. 17. num. 2. Fulgin. de solut. canon. quest. 1. ex numer. 257. Rot. decis. 161. numer. 3. par. 1. rec. dec. 119. numer. 1. & 15. p. 9. Romana devolutionis domorum 3. Junii 1652. coram Verospio, & in aliis frequenter, ac etiam admittitur in dicta contraria decisione coram Verospio, in qua tamen negatur applicatio ad factum

ob non bene probata impedimenta seu causas excusationis, ita ut resolutio potius ex facto quam ex jure prodierit.

In facto autem melius dilucidato pleraque concurrerant impedimenta, seu iustae causae excusationis, quorum unum sufficere videbatur, multo magis in simul unita, Primum nempe quia actoris caducitatem intentantes, usque ad tempus dictae disputationis coram Verospio proximum, eorum dominium non justificabant, nisi per plures recognitiones ac laudemiorum solutiones, non autem per investituram, quae utrique parti ignota, post diu licem agitatam, reperta fuit talis qualitatis, quod satis probabile dubium haberet, an esset nec ne in forma probanti, unde propterea hanc solam causam dicebam omnino sufficientem & iustam, quoniam juxta praesertim opinionem, quam eadem Rota firmaverat in plerisque resolutionibus, & praecipue in mediolanen. devolutionis domus coram Melio, de qua causa hoc eod. tit. disc. 37. ad effectum devolutionis, praesertim pœnalis, non sufficiunt admitticula resultantia ex recognitionibus, laudemis, & similibus, sed requiritur investitura, sine qua adus praedicti referri possunt, & potius ad perpetuam locacionem vel censum, unde quicquid sit de hujus assumpti veritate, de qua in dicta Mediolanen. negari non posse dicebam, hanc praesertim opinionem seu opinionem, quam possessores ignari de investitura habere poterunt, sufficere ad illos ab hujusmodi pœnis excusandos, ut ponderat Fulgin. dicta quest. 1. de solut. canon. numer. 385. ubi quod possessoris incertitudo de titulo, cujus vigore possideat, reputatur iusta excusationis causa.

Nil obstant quod nunc de investitura apparet, Tum quia ipsamet incertitudo ejus formae probantis adhuc sufficere videretur, Tum etiam quia investitura nuper lite pendente reperta, suffragari quidem posset ad sublinendam intentatam devolutionem ex capite lineae finitae, non autem ad alteram pœnalem ob canones non solutos, seu ob alienationem, aliudque simile sapiens delictum, & contraventionem, quia certitudo qualitatis in emphyteuta percutere debet tempus delicti, a quo proinde receptum est, iustam & probabilem ignorantiam excusare, ut est in haeredibus & similibus.

Alia concurrebat iusta excusationis causa resultantis ex nimia possessoris paupertate, quam in proposito sufficere firmant Speculator tit. de locato §. nunc autem quest. 29. vers. considero Bald. in l. querelam de iurejur. Fulgin. d. qu. 1. num. 379. Cavaler. dec. 94. num. 5. dicta decis. 119. num. 14. par. 9. recent. & admittitur in dicta prima contraria decisione coram Verospio, negando solum applicationem ob non probatam paupertatem de ipso tempore delicti solutionis, quod probatio percutere debet, quae in hac disputatione cum novis probationibus, concludentissime justificabatur, possessorem scilicet de tempore delicti & solutionis adeo gravi aere alieno oppressum esse, quod diu latitare coactus tandem in Hospitali obierit, cum tamen solum gravamen aere alieni & familiae abique tanta oppressionem sufficere firmatum sit dicta decis. 119. par. 9. recentior.

Concurrebat item alia iusta excusationis causa, ex eo quod de tempore solutionis, possessor nullos fructus ex domo percipiebat, stante quod eam condendam habebat quidam Magnates difficultis coactionis, qui ab infortunio oppressus, nec pensiones domorum, nec alia debita solvere potuit

per aliquod tempus, qui exactiois defectus non poterat possessoris culpæ adscribi.

Impeditum autem ne fructus percipiat excusari à caducitate ob non solutos canones habetur in alia Romana domini Collegii Neophitornum hoc ist. disc. preced. & in decisione in ea causa edita 13. Januarii 1662. coram Albergato, ubi concordantes, quæ omnia insimul ponderata rem in claris ponere videbantur, considerando potissimè, quod ubi clarè non constat, non solutionem provenisse ex perfidia possessoris negando dominium, raro datur casus hujusmodi caducitatis, cum in omnem casum intret purgatio moræ cum canonum oblatione de canonica æquitate passim admittitur, & credo quod actores acquieverint, dum amplius de causa actum non audivi.

ROMANA
LOCATIONIS
PRO
COMITE FABIO CARANDINO
CUM
DOMINO DIRECTO

Causa resoluta per A.C. pro Carandino.

An emphyteuta non possidens rem emphyteuticam teneatur domino ad canones seu pensiones, & quando.

SUMMARY.

1. Casu controversia.
2. Non possidens rem & non percipiens fructus, non teneatur ad canones.
3. Quid si res emphyteutica destruat & fiat via publica.
4. Cessante causa debiti, cessat debitum.
5. An & quando emphyteuta non obstante rei evictione teneatur ad canones.

DISC. XLIII.

GILIOLUS, qui domum in emphyteusim, seu perpetuam locationem acceperat, illam Carandino creditori in satisfactionem partis debiti cessit, sed cum ejusdem Giltoli creditores occasione Montis, cum executivo privilegio Montistarum, eadem domo spoliassent Carandinum, qui per plures annos ejus possessione privatus remaneret, atque hoc non obstante, locator seu dominus directus ipsum ad hujus temporis canones, seu pensiones decursas molestatet.

Introducitur causa coram A. C. prorsus vanam dicebam hujusmodi prætensionem, justè per judicem rejectam, quia etiam ipsemet principalis emphyteuta, seu conductor, si rem emphyteuticam absque proprio facto & culpa amplius non possideat, quia ab alio occupata sit, non teneatur amplius ad

Card. de Luc. de Emphyteusi. Pars II.

solutionem canonum, quoniam qui non habet rei commodum, non debet ejusdem incommodum, vel onus subire, ut post Corbul. Clar. & alios Mantie. de tacit. lib. 22. tit. 27. n. 44. & 48. Fulgin. de emphyt. tit. de solut. canon. q. 1. n. 281. & 283.

Quod procedit etiam, si factò Principis, vel alio casu res pereat, seu alias inutilis reddatur, ut in puncto situs rei emphyteuticæ, qui efficiatur via publica, Mantie. de tacit. lib. 2. tit. 24. n. 11. & Fulgin. d. tit. de solut. canon. q. 1. num. 93. vers. convenis autem, quod certum est, ubi tota res perit, secus autem si in parte, cum tunc intret distinctio, an agatur de modico canone in solam recognitionem domini, vel de magno ad correspondentiam fructuum & utilitatis juxta opinionem adhibeatiam dictam distinctionem adhuc controversam ex deductis per Surd. & adden. dec. 198. & lastè Capyc. Lat. dec. 19. ubi de hoc articulo.

Multè magis absque dubio id recipiendum dicebam in proposita facti specie, in qua non agebatur de ipso emphyteuta, qui concessionem recipiendo, se & suos ad ejus observantiam obligasset, ita ut dici valeat, aleam seu futurum casum in se suscepisse, sed agebatur de tertio, in quem ex factò emphyteutæ, seu conductoris rei commodum, seu utilitas transierat, ita ut erga dominum nullam contraxerit personalem obligationem, sed tantum causativam, seu occasionalem, eatenus durabilem, quatenus duret rei possessio, quæ est causa obligationis postmodum cessantis, tanquam ex cessante causa, quoties cessatio non est merè culpòsa, Tiraquevell. cessant. caus. par. 1. num. 224. Ros. dec. 428. nu. 1. cum sequen. par. 1. recen. in Bonon. census 4. Februarii 1654. coram Maltio plenè Amat. alios cummlans variat. resol. cap. 21. nu. 1. cum seqq.

Et quamvis Mangil. in tract. de evict. qn. 123. num. 27. dicat, emphyteutam non obstante rei evictione, teneri ad canonum solutionem, in qua auctoritate, juxta modernum abusum, actor se fundabat, & judex magnam faciebat difficultatem, Repliebam tamen, quod quidquid Mangil. dicat, non versabamur in ejus casu, cum loquatur de emphyteuta, qualis non erat reus conventus, sed simplex tertius possessor, & consequenter debitor occasionalis, ut supra.

Et nihilominus subungebam, etiam respectu emphyteutæ, quoties evictio ejus culpæ adscribi non possit, atque non agatur de evictione in parte, sed in toto, tale assumptum, utpotè, ratione & auctoritate destitutum, nullam penitus habere substantiam, cum difficultas solum cadat sequuta evictione, seu peremptione in parte, ut supra, ita ut non videatur quo spiritu Mangil. id asseruerit, cum solum ad propositum alleget Bald. in l. 2. nu. 14. Cod. ubi in rem actio, & in l. officium nu. 3. ff. de rei vendic. ubi hoc neque somniat, sed solum dicit quod expulsio coloni non præjudicat domino non citato, ita ut iste non dicatur desinere possidere, neque propterea impediatur rem suam à quocumque vindicare, non inde tamen inferri potest, quod emphyteuta vel conductor, cui res absque propria culpa evicta est, pro tempore quo non possidet, urgeri valeat ad solvendos canones, seu pensiones correspondivas ad fructum, seu utilitatem, quæ ex ipsa re percipitur, cum id nullum juris, vel rationis fundamentum habeat, nisi ubi peremptio, seu

evictio esset in parte cum distinctione, ut supra

I 5

TUIS